

PONDELOK: 23.3.2020 – Slovenský jazyk

Názov témy: Predložky

Poznámky do zošita:

Predložky

- sú neplnovýznamové a neohybné slová,
- nemajú vetnočlenskú platnosť (nemôžu byť vetným členom!)
- vyjadrujú vzťahy medzi pomenovaniami /slovami /
- stoja pred podstatnými menami, zámenami a číslovkami
- pomáhajú im vyjadrovať rozličné vzťahy: **do** práce, **za** námestím, **pred** nami.

Druhy predložiek:

1. **prvotné** – **jednoduché** (bez, cez, do, k, medzi, na, o, od, okrem, po, pod, pre, pred, pri, proti, s, so, u, z, zo, v)
 - **zložené** (popod, ponad, popri, spopod, sponad, spoza)
2. **druhotné** - vznikli z iných slovných druhov:
 - podstatných mien – vďaka, vinou, zásluhou, v záujme, vzhľadom na;
 - prísloviak – blízko, mimo, poryše, okolo;
 - slovies – začínajúc, končiac, v porovnaní s

Predložky **s, z, v, k** kvôli výslovnosti niekedy priberajú samohlásku **o** alebo **u**, a to pred slovom, ktoré má v prvej slabike rovnakú alebo výslovnostne podobnú spoluhlásku ako predložka:
zo záhrady, **vo** vani, **ku** garáži, **zo** školy, **so** sestrou, **vo** svojej, **ku** skrini.

 Tento jav sa nazýva **vokalizácia predložiek** / vokál = samohláska /. **!!!!!!!**

Väzba s pádmi:

<u>Genitív</u>	bez, do, miesto, mimo, od, okrem, uprostred, vôkol, z, za, zo
<u>Datív</u>	k, ku, kvôli, napriek, naproti, proti, voči
<u>Akuzatív</u>	cez, medzi, na, nad, o pod, po, popod, pre, pred, skrz, v, na
<u>Lokál</u>	na, o, po, popri, pri, v
<u>Inštrumentál</u>	medzi, nad, pod, pred, s, so, za

Správna väzba predložiek

SPRÁVNE	NESPRÁVNE
Je o päť minút dvanásť.	Je za päť minút dvanásť.
Idem po teba.	Idem pre teba.
Je to kdesi pri Prešove.	Je to kdesi u Prešova.
Vzhľadom na to neprehovoril.	Vzhľadom k tomu prehovoril.
Kniha na opakovanie učiva	Kniha pre opakovanie učiva.
Prišli s cieľom zviťaziť.	Prišli za účelom zviťaziť.
Počas choroby.	Po dobu choroby.
Postavenie mimo hry .	Postavenie mimo hru.
Z pravopisnej stránky.	Po pravopisnej stránke.
Nestihli to pre chorobu .	Nestihli to vďaka chorobe.
Boli smutní z neúspechu .	Boli smutní vďaka neúspechu.

UTOROK: 24.3.2020 – Slovenský jazyk

Názov témy: Predložky (precvičovanie)

Úloha č.1: S ktorým pádom sa viažu predložky v týchto slovných spojeniach:

na horách, u nás, po brata, bez ťažkostí, za roh, pred minútou, za našich čias, po chvíli, pod stôl, za dverami

Úloha č. 2: Doplň správne predložky s, so, z, zo, v, vo, k, ku:

___ dcérou, ___ susedke, ___ komory, ___ stromov, halušky ___ orechami, ___ kameňa, ___ synom, ___ vlaku, ___ Karolovi, ___ zeme, ___ dedkovi, ___ budovy, chlieb ___ syrom

Úloha č. 3: Z predložiek: s, po, pri, za, medzi, pod utvor zložené predložky a vhodne ich doplň do viet:

a/ _____ chodníku rástli nevädze. b/ _____ kríka vyskočil zajačík.
c/ Jožo je _____ nás najstarší. d/ Podliezol _____ brvná.

Úloha č.4: S ktorým pádom sa viažu tieto druhotné predložky (doplň k nim podstatné meno):

okolo _____ pád:; oproti _____ pád:; hore _____ pád:; poniže _____ pád:; prostredníctvom _____ pád:; neďaleko _____ pád:

Úloha č. 5: Odlišuj druhotnú predložku od príslovky (vypíš len predložku):

a/ Ležal na posteli dolu bruchom. Zišli dolu po strmých schodoch.
b/ Vedľa sa ubytovali atléti zo Srbska. Toho, čo je vedľa nás, vôbec nepoznám.
c/ Uprostred boli vysadené nádherné tulipány. Objavili čistinku uprostred lúky.
d/ Nemohol som sa zúčastniť, bol som mimo našej krajiny. Mimo nás to nikto nevie urobiť.

Úloha č. 6: Vokalizácia predložiek – vyber správny tvar V/VO, K/KU, S/SO, Z/ZO.

Má päťoro duší. Štyri letia o dušu, piata V/VO kufri čuší. Mám to rád so sestrou Majou, lahodný plod Z/ZO teplých krajov. Guľatučká šuštička a na konci ružička. Osvieži to oboch nás. Otec kúpil Cestou K/KU mestám, cestám K/KU lesom beží kolo za kolesom. Bežia naraz, zvon im zvoní, jedno druhé nedohoní. V/VO tráve žijú, ver mi, muzikanti čierni. Cvrlikajú z lúčky celkom malé. Nemá rúčky, nemá prsty, zato strúčky drží V/VO hrsti. Otec s dcérou, S/SO synom po vode veslujú v ňom. Nebojí sa vody, vln, je to veľmi dobrý. Z/ZO mäsa vzaté a rozkaté, za živa si poskakuje a po smrti muzikuje. Z/ZO stromu ježúriky cupocú na chodníky. Z/ZO panciera vyskočí hnedý panáčik a na teba sa pozerá. Bezhlavý tlst'áčik V/VO širokom klobúku, na jednej nohe vybehol na lúku. Na veži sedím, nie som vták, V/VO vrečku ležím tiki – tak.

STREDA: 25.3.2020 – Literatúra

Názov témy: **Gill Harveyová: Rivali**

Poznámky do zošita:

Gill Harveyová

- anglická spisovateľka,
- venuje sa viacerým druhom literatúry – píše literatúru pre mládež, literatúru faktu, filmové recenzie, a dokonca aj softvérové príručky,
- a žánrom literatúry: romány **Láska v Luxore**, **Slnčná sirota**; poviedka **Rivali** vyšla v zborníku **Čierny blesk**.

Rivali:

Lit. forma: **próza**

Lit. druh: **epika**

Lit. útvar: **poviedka** zo zborníka **Čierny blesk**

Téma: súperenie žiakov jazdeckej školy

Hl. myšlienka: Nie pýcha, ale trpezlivá práca rozhoduje o našom úspechu, "najdôležitejšou zo všetkých zručností je umenie učiť sa".

Hl. postava: **Klaus**

Konflikt: Hans sa vysmieva Klausovi pre jeho pôvod a jazdecké schopnosti

- Klaus – chlapec z vidieka, trpezlivý, pracovitý, úprimne miluje kone

- Hans – pyšný, z bohatej rodiny, je si istý svojím úspechom už od začiatku

Vedľ. postavy: **Hans, Wolfgang**

Druh rozprávania: on-rozprávanie

ŠTVRTOK: 26.3.2020 – Slovenský jazyk

Názov témy: **Spojky**

Poznámky do zošita:

Spojky

- sú neohybné, neplnovýznamové slovné druhy
- nemajú vetnočlenskú platnosť (nemôžu byť vetným členom!!)
- spájajú vetné členy alebo vety

Pozor ! Vety sa môžu spájať aj bezspojkovo (Neostanem doma, pôjdem do kina.).

Podľa toho, aké vzťahy vyjadrujú spojky medzi vetnými členmi a vetami, delíme spojky na:

PRIRAĐOVACIE

- **a, i, aj, alebo, či, ani, buď – alebo, alebo – alebo, nielen – ale aj...**
- spájajú **rovnocenné** slová alebo vety: *Kúpila jablká **aj** hrušky. Prišiel **aj** odišiel.*

PODRAĐOVACIE

- **že, aby, pretože, lebo, hoci, kým, ak, ...**
- spájajú **nerovnocenné** vety v súvetiach: *Snívalo sa mu, **že** lietal.
Nejdem von, **pretože** prší.*

Spojky a čiarky

Čiarku nepíšeme :

- pred priraďovacími spojkami **a, i, aj, ani, alebo, či**
*Sadli si **a** začali. Byť **či** nebyť. Počúvaj **alebo** piš.*
- pred porovnávacími spojkami **ako, než, sťa, ani**
*Bol mocný **ako** dub. Mám viac úloh **než** minule.*

Čiarku píšeme :

- pred priraďovacími spojkami **a, i, aj, ani, alebo, či**, ak sa vo vete alebo v súvetí **opakujú . !!!**
*Neviem **či** napísať, **či** ísť po nich.
Boli tam **aj** deti, **aj** rodičia.*
- pred spojkami **a preto, a teda, a tak, a predsa, a jednako, a pritom, a to, ...**
*Veľa sa učil, **a predsa** mal v škole problémy.
Mnoho vedel, **a preto** mal dobré známky.*
- pred podraďovacími spojkami: *Chcel, **aby** prišiel. Vedel, **že** nepríde.*

SPÁJACIE VÝRAZY: ktorý, aký, čo, ako, kde,...

- v jednoduchej vete sú zámenami (*Ktorý z vás to bol? Čo sa ti stalo?*)
- v podraďovacích súvetiach sú spájacími výrazmi = vzťahnými zámenami
(*Už viem, čo mám robiť. Nevedel, ktorý to bol. Tušil, ako to skončí.*)

PIATOK: 27.3.2020 – Literatúra

Názov témy: Arthur Conan Doyle – Na ten obraz nikdy nezabudnem

Poznámky do zošita:

Arthur Conan Doyle

- škótsky spisovateľ
- slávny autor poviedok o **Sherlockovi Holmesovi**;
- v dobrodružnom románe **Stratený svet** (vyšiel v roku 1912) autor rozpráva o výprave extravagantného profesora Challengera, jeho rivala profesora Summerleeho a dobrodruha lorda Roxtona s cieľom navštíviť amazonský prales, v ktorom vraj prežili dinosaury a iné bytosti z dávnej minulosti. Rozprávačom príbehu je novinár Edward Malone.

Na ten obraz nikdy nezabudnem

Lit. forma: próza

Lit. druh: epika

Lit. útvar: úryvok z dobrodružného románu

Téma: stretnutie s ľudoopmi

Hl. myšlienka: človek oddávna túži spoznať svoj pôvod; "za jediný deň sa ...vyšší produkt súčasnej civilizácie" dokáže premeniť "na najúbohejšieho divocha..."

Hl. postava: novinár **Edward Malone**, lord **John Roxton**

Vedľ. postavy: profesor **Challenger**, profesor **Summerlee**, ľudoopi

Druh rozprávania: ja-rozprávanie